

LÄHEMAD ÜRITUSED

Kolmapäeval, 09. jaanuaril kell 10.30 – spordimuuseumis **ESAS-i juhatuse koosolek**, kus arutatakse uue aasta tööplaani. Juhatus ootab Teie ettepanekuid ja arvamusi töö planeerimise ja ürituste korraldamise kohta 5. jaanuariks: millise sisuga ja kus seltsipäevi läbi viia, mis teemal ja mis vormis väljaõppest puudust tuntakse, milliseid ajaloopäevi, ettekandepäevi vmt. oleks vajalik korraldada, mis teemal võiks olla sügisene seltsi IV teaduskonverents jne. Samuti ootab juhatus informatsiooni, milliste uurimisteede kallal Te ise töötate või milles tahaksite kaasa lüüa, millist abi saaks selts selleks pakkuda.

Kolmapäeval, 09. jaanuaril kell 12.00 – Eesti Spordimuuseumis Tartus, Rüütli tn 15 **ESAS-i seltsipäev**, kuhu on esinema lubanud tulla härra Eesti Olümpiakomitee auliige **Arnold Green**.

Kolmapäeval, 27. veebruaril kell 12.00 – **seltsipäev** muuseumi uues hoones sellel kuul erandkorras traditsioonilise esimese kolmapäeva asemel viimasel seoses taliolümpiamängudega. Esinema on oodata Salt Lake City`st just äsja naasnud olümpiavõitjat **Ants Antsonit** värskete muljetega ja vanade mälestustega.

Kolmapäeval, 6. märtsil kell 12.00 – Eesti Spordimuuseumis Tartus, Rüütli tn. 15 **ESAS-i seltsipäeval** toimub kohtumine kahekordse maailmameistri **August Englasega**.

NB! NB! NB! Teatajas ilmunud informatsiooni ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu ei pruugi iga ürituse kohta eraldi kutset järgneda.

EESTI SPORDIAJALOO SELTSI KROONIKA

ESAS TALLINNA OSAKONNA ARUANDE-VALIMISKOOSOLEK

Eesti Spordiajaloo Seltsi Tallinna Osakonna aruande-valimiskoosolek toimus Tallinna Matkamajas Raekoja plats 18 15. novembril algusega kell 15.00. Arutati tehtut ja kavandati edaspidist tegevust. Eelmise juhatuse tegevusele anti hea hinnang. Valiti osakonna uueks esimeheks Rein Järva. Uus juhatus oma esimesel koosolekul jagas ametid järgmiselt: aseesimees Juhan Maidlo, sekretär Õilme Trisberg, laekur Hilja Guiržinski, liikmed Astrid Veltsmaa, Erlend Teemägi ja Heino Mahlapuu.

ESAS-i ETTEKANDEPÄEV JA ARUANDE-VALIMISKOOSOLEK

Eesti Spordimuseumi uude hoonesse Tartus, Rütli tn. 15 koguneti seltsi 12. sünnipäeval 28. novembril kell 11.30. Anname toimunust ülevaate päevakorra järjekorras:

1. Eesti spordi biograafiline leksikon – ideest tulemuseni.

Leksikoni üks koostajatest Henn Saarmann andis ülevaate 12 aastat kestnud tööst, kuhu oli haaratud 36 autorit, 27 spordifotograafi ja 20 kaastöölisi üle kogu Eesti. Sihipärasem töö algas 1996. aastal, kui kultuuriministerium komisjoni moodustas ja toimetusele tööruumi rentis. 800 leheküljel 4051 lühielulooga leksikon valmis entsüklopeedia-kirjastuses jaanipäevaks.

2. 100-aastane Kalev kaante vahel.

Juhan Maido tutvustas koos Eugen Piisanguga kirjutatud kaheosalise suurteose sünnilugu. Esimesed katsed saada Kalevi ajalugu raamatusse tehti nii 90. kui 95. juubeli eel, kuid katseks need jäidki. 1997. aastal alustatud uus üritus kandis vilja – tegijad olid sihikindlamad ja professionaalsemad. Seati eesmärgiks teha aus raamat, anda võimalikult objektiivne tagasivaade Kalevi-nimeliste spordiorganisatsioonidest ja kalevlaste panusest meie rahvuslikus kultuurikontekstis.

3. Tartu Kalevi kolmas juubeliraamat.

Koostaja Johannes Miller rääkis juubeliväljaande saamisloost ja raskustest selle koostamisel. Eriti rõhutas ta pildimaterjali rohkust –

raamatusse on koha leidnud rohkem kui 500 fotot, suur osa neist avaldatud esmakordselt.

4. Arvamused ja kommentaarid trükiste kohta.

Mõttevahetuse sissejuhatuseks luges Enn Mainla ette Arnold Vaiksaarelt saabunud kirjaliku arvamuse, milles oli põhjalikult lahatud trükiste sisu, välja toodud nii nõrgad kui tugevad küljed. Spordileksikoni teise koostajana tõi Erlend Teemägi omapoolse kommentaaris tekstis esinevate konaruste põhjuseks seda lühikest aega ja kirjastuse poolt pealesurutud tempot, mis ei lubanud piisavalt materjale kontrollida. Lembit Koik, Ants Männiste, Helga Kala, Merike Rõtova jt. tegid faktilisi märkusi, kuid üldhinnang ilmunud väljaannetele oli kiitev. Ettekandepäeva juhtinud Rein Järva tänas tegijaid ja avaldas arvamust, et spordihuvilised on juurde saanud mitu sisukat ja vajalikku teatmeteost.

5. ESAS-i juhatuse aruanne.

Aruande-valimisperioodi 1999–2001 kohta kandis juhatuse aruande ette aseesimees Enn Mainla. Kokkuvõtlikult sisust.

Seltsi aastakoosolekul 2000, mis peeti koos III teaduskonverentsiga Põltsamaal, võeti kokku esimese tööaasta tulemused. Meeldetuletuseks sellest lühidalt. Juhatuse aruandes märgiti, et juhatus pidas nõu 4 korral, 29 korda käis tavaliselt teisipäeviti koos väiksem seltskond, nn. initsiatiivgrupp (Valter Lenk ja Enn Mainla ning vahel ka teisi liikmeid Tartust), seltsipäevi peeti 10, mille raames ka 2 koolituspäeva TÜ ajaloo professorite Aadu Musta ja Tiit Rosenbergi juhtimisel, üks seminare (Tallinna osakonna korraldusel), korraldati ümarlaud olümpiaaraamatu teemal, avaldati 4 numbrit Teatajat (12–15), number 14-s ka metoodiline juhised ühiskondlikele ajaloo uurijatele, koostati sajandi kõige olulisemate isikute ja sündmuste ning kronoloogiate kirjapaneku juhised spordiliitudele, infoplokk Eesti spordiliikumise ajaloo koostamise küsimustes.

Olulisemat pärast Põltsamaa aastakoosolekut toimunud: juhatus käis koos 3 korda (ära jäi III kvartali nõupidamine), initsiatiivgrupp pidas nõu 19 korral, peamiselt aasta esimesel poolel, seltsipäevi kogunes 8, sh on loetud ka Ernst Idla 100. sünniaastapäeva puhul toimunud mälestuskonverents Tallinna Matkamajas ja Aleksander Abergi 120. sünniaastapäeva tähistamine tema sünnipaigas Kolgal. Seltsi Teatajat ilmus kolm numbrit (nr 16–18), mida oma kaastööga aitasid sisukamaks muuta Merike Rõtova, Vello Viirsalu ja Astrid Veltsmaa. Trükivalgust nägi spordiorganisatsioonide ajalugusid käsitlev Toimetiste neljas number, toimetamisel on viies, sisuks okupatsiooniperiood 1941–1944.

Kõige tähelepanuväärsemaks ürituseks tuleb kahtlemata lugeda I Põhja- ja Baltimaade spordiajaloo seminari teemal "Spordikultuur Läänemere regioonis" 28. juunist kuni 1. juulini, kus osalejad 8 maalt kuulasid ära 32 ettekannet. Eesti poolt esitasid ettekanded professorid Ago Künnap, Atko Viru ja Juhan Unger; Dagmar Normet, Aarand Roos, Valter Lenk, Arnold Vaiksaar, Sven Kolga ja Kalle Voolaid. Seminari lõpetamisel ütles Eesti Spordimuuseumiga ja Soome Spordiajaloo Seltsiga koostöös teoks saanud rahvusvahelise teadusürituse kohta tunnustussõnu rahvusvahelise spordiajaloo ühingu ISHPES president Gertrud Pfister.

ESAS on olnud Eesti Spordimuuseumi koostööpartneriks ka traditsiooniliste teatmematerjali kogumise võistlustel. XXIII võistlusele 2000. aastal laekus 85 autorilt 89 tööd, tänavu XXIV võistlusele 69 autorilt 70 tööd. Seltsi liikmetest on aktiivsemad autorid olnud Vello Viirsalu, Nora Kutti, Vambola Remmel, Otto Lahi jt.

Regioonidest väärib Tallinna kõrval esiletõstmist Pärnu, kus Vambola Remmeli initsiatiivil korraldati tänavu juba VI spordiajaloo päev.

26. veebruaril sai stardi seltsi loengusari Eesti Olümpiakomitee presidendi Tiit Nuudi esinemisega Tartu Ülikooli aulas. Kahjuks järmist loegut siiani pole järgnenud.

6. märtsil toimunud koolituspäeval jagas itervjueerimisalaseid kogemusi Hillar Palamets.

Ei saa üle ega ümber finantsprobleemidest. Seltsi tegevus oleks olnud mõeldamatu ilma Eesti Kultuurkapitali toeta. Aastal 2000 saadi projektidele katet 17000 ja 2001 koguni 39000 krooni, kusjuures rahvusvahelist seminari toetas ka hassartmängunõukogu 10000 krooniga. Seltsi liikmemaksudest laekuv summa ei kataks isegi mitte postilulusid ja paraku ka liikmemaksude laekumine jätab soovida.

Kahjuks peab ka muust negatiivsemast rääkima. Mõnede 2000.a. töökava punktide täitmisega hilineti (metoodiline juhised, loengusari), kuid osalejate nappuse tõttu jäi päris ära suvekool. Üsna ebaõnnestunuks tuleb lugeda töötoimkondade rakendamist. Noortetoimkonna rakendamisel oodati initsiatiivi Daimar Lellelt, tegevuse elavdamise toimkond Kalle Voolaiu juhtimisel ei võtnud ise elu sisse, ka teadussekretäri hooleks jäänud kodulehekülj jäi ainult heaks plaaniks. Midagi olulist pole suutnud ära teha spordiajaloo koostamise toimkond Enn Mainla juhtimisel. Vast kõige tagajärjekam on olnud trükiste toimkonna tegevus Valter Lengi juhtimisel, kuid ka siin saab norida Teataja ja Toimetiste ilmumisega hilinemise pärast.

2001. aastal võeti tegevuskavva seltsi kodukorra väljatöötamine (vastutaja Valter Lenk), mis siiani tegemata. Juhatus ei tulnud toime ka eluaegsetele ja auliikmetele liikmekaartide rakendamisega. Samuti ei jõutud kirjalike koostööprojektide sõlmimiseni teiste suuremal või vähemal määral spordiajaloo uurimisega tegelevate organisatsioonidega.

Sellel aastal, eriti aasta teise poolel on juhatuse tegevus olnud suuresti häiritud esimehe Valter Lengi, aseesimehe Ants Kala ja liikme Arnold Vaiksaare tervisehädadest, teine aseesimees Enn Mainla oli hõivatud muuseumi probleemidega, s.h. kolimisega ja et ka teadussekretär Kalle Voolaid astus juba veebruaris välja seltsi liikmeskonnast, siis on arusaadav, miks juhatusel langes töövõime.

Lõpuks avaldas juhatus tänu seltsi liikmetele, spordimuuseumi töötajatele ja teistele kaasaaitajatele, kellega koos vankri vedamine oli kergem.

Tallinna Osakonna töödest ja tegemistest kandis kaasaruande ette Kaljo-Mihkel Johannes rõhutades eriti seltsi liikmete kandvat osa sellel aastal trükivalgust näinud spordiajaloo kapitaalsete väljaannate valmimisel.

6. ESAS-i revisjonikomisjoni aruanne.

Revisjonikomisjoni esimehe Roman Karu ettekantust selgus, et seltsi raamatupidamine on olnud korras, ürituste finantskulud on suudetud hoida raamides ja rahaline seis annab uuele juhatusel võimaluse koheste finantsprobleemiteta tööd jätkata.

7. Auliikme valimine ja autasustamine.

Juhatusel ettepanekul otsustati üksmeelselt valida seltsi uuteks auliikmeteks senine esimees Valter Lenk ja kauaaegne aktiivne liige Tallinna osakonnas Kaljo-Mihkel Johannes. Kiidutunnistuse pälvisid Kalevi ajaloo kokkukirjutajad Juhan Maidlo ja Eugen Piisang ning Eesti Spordi Biograafilise Leksikoni koostaja Henn Saarmann. Tänukirja sai teine leksikoni koostaja Erlend Teemägi, Tartu Kalevi ajaloo kaante vahele seadja Johannes Miller, teenekad seltsi liikmed Ants Kala, Roman Karu, Vambola Remmel ja Astrid Veltsmaa, rahvusvahelise seminari läbiviimisel kõige suuremat vaeva näinud Kaie Jeaser, Daimar Lell, Aldo Luud, Kadri Paris, Mariliis Parmas, Karita Vard ja Kalle Voolaid.

8. Sõnavõttud ja arutelu.

Rein Järva avaldas arvamust, et spordiajalugu ei saa ainult ühiskondlikult uurida, vaid igas alaliidus peaks töötama vastav toimkond ja igal alal olema vähemalt üks uurija. Ajaloo eest võiks hoolt kanda ka EOK. Suureks miinuseks on spordiajakirjanduse sisuline puudumine vabariigis. Rein Järva pani ka seltsikaaslastele südamele, et kui iga seltsi liige tooks seltsi ridadesse vähemalt ühe noorema spordiajaloo huvilise, siis võiks meie töö- ja loomepotentsiaal topelt suurem olla.

Värskelt seltsi liikmeks astunud raadiomees Vello Lään kutsus üles spordihuumori kogumisele.

Lembit Koik käsitles allveespordi arengu probleeme ja kinkis muuseumile 44 aastat tagasi Soomest Eestisse toodud esimese allveepüssi.

Valter Lengi mure peale, et mõne spordimuuseumi töötaja poolt on viimasel ajal ilmnenud seltsi suhtes halvustav hoiak, kinnitas muuseumi direktor Mati Tolmoff, et ta peab seda lubamatuks ja tahab hea seista selle eest, et spordimuuseumis on seltsi liikmed ja kõik spordiajaloo huvilised alati teretunud ka edaspidi.

9. Seltsi esimehe, juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine.

Seltsi esimeheks valiti Enn Mainla ja juhatuse liikmeteks Rein Järva, Paul Kuldkepp, Juhan Maidlo ja Linda Martis. Revisjonikomisjoni koosseisu valiti Mai Luik, Endla Peets ja Johannes Miller.

Austatud seltsikaaslased!

Siinkohal tahaksin tänada enda ja seltsi uue juhatuse poolt seltsi liikmeid usalduse eest! Püüame Teie lootusi õigustada ning oma võimete ja oskuste kohaselt seltsi edasi arendada.

On palju lihtsam edasi minna, kui eelkäijad on selleks tee sillutanud. Suur aitäh ameti maha pannud esimehele Valter Lengile väga asjaliku tegutsemise eest, tema juhtimisel on selts ilmselgelt pika sammu edasi astunud. Väga kohusetundlikult ajas seltsi asju 12 aastat aseesimehena Ants Kala, kelle õlul oli ka Tallinna Osakonna juhtimine. Seltsi raamatupidamist pidas järjel Mai Luik ja oma kogemusi ning head nõu jagas seltsi esimene esimees Arnold Vaiksaar.

Suur tänu neile kõigile tehtu eest!

Siiralt Teie ESAS-i esimees Enn Mainla

ESAS-i JUHATUSE KOOSOLEK

Uue juhatuse esimene koosolek toimus kohe peale aruandevalimiskoosoleku lõppu ja jagati ära ametid. Esimehe Enn Mainla ettepanekul valiti aseesimeesteks Rein Järva ja Paul Kuldkepp, teadussekretäriks Juhan Maidlo ja kirjatoimetajaks Linda Martis, kellele otsustati usaldada ka laekur-varahoidja ülesanded. Seltsi raamatupidamise korraldamiseks on saadud kokkulepe Eesti Spordimuuseumi pearaamatupidaja Hilja Nõmmojaaga.

Arutati liikmemaksude laekumist ja otsustati üle aastase võlgnevusega liikmetele saata meeldetuletus. Liikmemaksu on võimalik tasuda või saata seltsi juhatusele (Tallinna osakonna liikmetel oma osakonna laekurile) ehk ka Eesti Spordimuuseumi raamatupidamisse Hilja Nõmmojaale (Tartu, Rüütli 15, ruum 314), samuti on võimalik liikmemaks kanda üle Eesti Spordiajaloo Seltsi arveldusarvele nr. 10152001602002 Eesti Ühispanka (kood 401).

TALLINNA OSAKONNA JUHATUSE KOOSOLEK

Oma teisel koosolekul 4. detsembril arutas osakonna juhatus arutas 2002. aasta tööplaani ja eelarvet. Seltsi liikmete huvide ja tegevuse kohta ülevaate saamiseks saadeti välja küsimustik. Otsustati taotleda Tallinna osakonna korraldada seltsipäev aprillis teemal “Eesti meistrivõistluste areng läbi aegade” ja üks sügishooajal teemal “Meie rekord”. Peeti vajalikuks alustada ettevalmistavaid töid “Eesti spordi aastaraamat 1940 – 1955” projekti koostamiseks.

EMSL “JÕUD” 55 AASTANE

Eesti Maaspordi Liit “Jõud” tähistas 14. detsembril oma 55. sünnipäeva spordiajaloo konverentsiga Eesti Spordimuuseumi uutes ruumides. Liidu peasekretäri Ants Saare eesistumisel räägiti selgeks teema “Maaspordi organisatsiooni tegevusest aastatel 1946 – 2001 Eesti maakultuuri osana“. Ettekandeid: “Eesti maaspordimängud ja maatalimängud” (Ants Saar), “Piirkondlikud spordimängud” (Mati Juhansoo), “Erisüsteemide spartakiaadid” (Hilja Guržinski), “Spordiehitused maal” (Jukk Raudsepp) aitasid lahti mõtestada sõnavõtjad (Ilmar Kivi, Leili Kaas, Ants Paju, Villu Ojassalu, Ants Arukuusk, Vello Sulakatko, Silvi Unt jt.). Museumi II korruse näitusesaalis avati teemakohane näitus, mis jääb vaadata 25. jaanuarini.

ÕNNITLEME 2002. AASTA JUUBILARE!

85

Otto Lahi	04. jaanuaril
Eugen Piisang	04. jaanuaril
Roman Karu	20. mail

80

Nora Kutti	09. oktoobril
Juhan Mandre	14. mail
Vamola Remmel	23. mail

75

Valdemar Vilder	08. jaanuaril
Endel Puri	11. veebruaril
Arnold Vaiksaar	29. aprillil

65

Sulev Muttik	21. aprillil
Vello Lään	09. juunil
Ille Palm	10. juulil
Vello Kade	22. detsembril

60

Kaie Voolaid	24. septembril
---------------------	-----------------------

□ □ □ □ □ □ □

Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr 19
koostas ja toimetas Enn Mainla